

PATVIRTINTA:
Valstybinės teismo psichiatrijos
tarnybos prie Sveikatos apsaugos
ministerijos direktoriaus
2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu
Nr. 12 P-64

VALSTYBINĖS TEISMO PSICHIATRIJOS TARNYBOS PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS TEISMO PSICHIATRO EKSPERTO, TEISMO PSICHOLOGO EKSPERTO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I. PAREIGYBĖS CHARAKTERISTIKA

1. Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Tarnyba) teismo psichiatras ekspertas ar teismo psichologas ekspertas (toliau – ekspertas) yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.
2. Ekspertą skiria pareigoms ir atleidžia iš jų Tarnybos direktorius.

II. PASKIRTIS

3. Eksperto pareigybė skirta įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlikti atitinkančias jo kvalifikaciją ekspertizes ir teikti specialisto išvadas.

III. VEIKLOS SRITYS

4. Šias pareigas einantis darbuotojas vykdo funkcijas bendrojoje veiklos srityje – teismo psichiatrijos ar teismo psichologijos ekspertizės atlikimas.

IV. REIKALAVIMAI ŠIAS PAREIGAS EINANČIAM DARBUOTOJUI

5. Darbuotojas, einantis šias pareigas, turi atitikti šiuos reikalavimus:
  - 5.1. Ekspertas privalo turėti aukštąjį išsilavinimą, tinkantį pasirinktai eksperto specializacijai, atlikęs nustatyto laikotarpio stažuotę, išlaikyti teismo eksperto kvalifikacijos egzaminą, kurio programą tvirtina Tarnybos direktorius, išlaikyti teisinių žinių egzaminą pagal Teisingumo ministro patvirtintą teisinių žinių programą, asmenims siekiantiems tapti teismo ekspertais, prisiekti Teisingumo ministrui.
  - 5.2. Asmuo gali dirbti eksperto darbą tarnyboje tik būdamas įrašytas į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą.
  - 5.3. Asmuo negali dirbti ekspertu, jei jis yra teistas už labai sunkų ar sunkų nusikaltimą, taip pat už nusikaltimą teisingumui, valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams.

V. ŠIAS PAREIGAS EINANČIO DARBUOTOJO FUNKCIJOS

6. Ekspertas atlikdamas teismo ekspertizes, vadovaujasi „Teismo psichiatrijos ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-616, „Teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizių darymo Valstybinėje teismo psichiatrijos tarnyboje prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatais“, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. V-499.

7. Ekspertas privalo:

7.1. priimti teisėjo ar teismo, Tarnybos direktoriaus, ekspertinio padalinio vadovo (jei ekspertizę teisėjo ar teismo nutartimi atlikti pavesta Tarnybai) jam pagal kompetenciją pavestas atlikti teismo ekspertizes.

7.2. garantuoti išsamų ir nešališką visų pateiktų duomenų ištyrimą;

7.3. pagal kompetenciją pateikti objektyvią išvadą jam pateiktais klausimais;

7.4. gavus šaukimą, dalyvauti teismo posėdyje;

7.5. nusišalinti nuo ekspertizės atlikimo, apie tai informuodamas teisėją ar teismą, paskyrusį ekspertizę, tiesioginį padalinio vadovą ir Tarnybos direktorių jeigu:

7.5.1. jis toje byloje yra nukentėjęsysis, privatus kaltintojas, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas, bet kurio iš šio asmenų šeimos narys ar artimas giminaitis, įtariamojo, kaltinamojo bei nuteistojo ar atstovo pagal įstatymą, teisėjo, ikiteisminio tyrimo teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar gynėjo toje byloje šeimos narys ar artimas giminaitis;

7.5.2. jis yra dalyvavęs toje byloje kaip liudytojas, įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo atstovas pagal įstatymą, nukentėjusiojo, privataus kaltintojo, civilinio ieškovo ar civilinio atsakovo atstovas;

7.5.3. jis pats arba jo šeimos nariai ar giminaičiai yra suinteresuoti bylos baigtimi;

7.5.4. jeigu jį sieja arba siejo tarnybinė priklausomybė nuo įtariamojo, kaltinamojo bei nuteistojo, nukentėjusiojo, civilinio ieškovo, civilinio atsakovo;

7.5.5. jeigu jis buvo ar yra tiriamojo asmens gydantysis gydytojas;

7.5.6. jeigu yra kitos aplinkybės, keliančios pagrįstas abejones jo nešališkumu;

7.6. informuoti teisėją ar teismą, paskyrusį ekspertizę, Tarnybos direktorių apie esminius, pateiktos ekspertizei medžiagos, trūkumus, galinčius turėti įtakos tyrimui;

7.7. pranešti teisėjui ar teismui, paskyrusiam ekspertizę, Tarnybos direktoriui apie faktus, įrodančius, jog būtina išplėsti pavestos ekspertizės atlikimą ar pavesti ekspertizę atlikti kitų specialybių ekspertams;

7.8. išsaugoti visus ekspertizei pateiktus dokumentus. Už jų praradimą ar sugadinimą ekspertas atsako įstatymų nustatyta tvarka;

7.9. saugoti valstybės, tarnybos, komercinės ir profesinės paslaptis, neskelbti ekspertinių tyrimų duomenų be ekspertinį tyrimą paskyrusio teismo ar teisėjo, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno arba užsakiusio fizinio ar juridinio asmens, kitos organizacijos ir jų padalinių leidimo;

7.10. pagal kompetenciją tiriamiesiems, esantiems ekspertiniame skyriuje, esant būtinosios psichiatrinės pagalbos indikacijų, skirti gydymą, o esant kitiems sveikatos būklės sutrikimams, siųsti juos į asmens sveikatos priežiūros įstaigas, apie tai informavus ekspertizę paskyrusį ikiteisminio tyrimo teisėją ar teismą;

7.11. nepažeisti tiriamojo asmens teisių, numatytų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, Psichikos sveikatos priežiūros įstatyme, procesiniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose;

7.12. nepažeisti Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso reikalavimų;

7.13. teikti konsultacijas ikiteisminio tyrimo pareigūnams, ikiteisminio tyrimo įstaigoms, ikiteisminio tyrimo teisėjams, teismams teismo psichiatrijos, teismo psichologijos ekspertizių skyrimo klausimais;

7.14. nenaudoti skirtų darbo priemonių ne darbo funkcijų vykdymui;

7.15. laikytis įstatymų, teisės aktų, darbo tvarkos taisyklių, instrukcijų, darbo saugos ir sveikatos reikalavimų, pareigybės aprašyme nustatytų darbuotojo pareigų, funkcijų.

8. Ekspertas turi teisę:

8.1. susipažinti su bylos medžiaga, susijusia su ekspertizės dalyku;

8.2. išsirašyti arba kopijuoti bylos medžiagoje, gautoje įstatymų nustatyta tvarka, esančius duomenis, kurių reikia ekspertizei atlikti;

8.3. prašyti teisėją ar teismą pateikti papildomą medžiagą, reikalingą išvadai pateikti;

8.4. dalyvauti proceso veiksmuose, jei tokiu būdu gaunama ekspertizei reikalinga medžiaga, ir nagrinėjant bylą teisme;

8.5. būti posėdžio salėje bylos nagrinėjimo metu;

8.6. prašyti teisėjo ar teismo apriboti jo dalyvavimo teisme laiką tiek, kiek to reikia ekspertizei atlikti ar jį apklausti;

8.7. savarankiškai pasirinkti atliekamų tyrimų būdus;

8.8. gauti iš Lietuvos Respublikoje veikiančių juridinių asmenų teismo ekspertizei atlikti reikalingą informaciją;

8.9. atsisakyti pateikti išvadą, jeigu jam pateiktos medžiagos nepakanka išvadai padaryti arba ta medžiaga neatitinka specialių jo žinių, surašydamas aktą, kad negalima pateikti išvados;

8.10. susipažinti su savo apklausos protokolu ir pareikšti pastabas, įrašytinas į protokolą;

8.11. naudotis teisėjo ar teismo paskirto vertėjo paslaugomis;

8.12. atlikdamas ekspertizę, nustatęs reikšmės bylai turinčias aplinkybes, dėl kurių jam nebuvo pateikta klausimų, nurodyti jas ekspertizės akte;

8.13. pateikti atskirą išvadą, jeigu ji skiriasi nuo kitų ekspertų komisijos narių nuomonės;

8.14. įstatymo nustatyta tvarka apskųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, teisėjo ar teismo, administracinio teisės pažeidimo bylą nagrinėjančios institucijos (pareigūno) veiksmus bei sprendimus, kurie pažeidžia jo teises ir teisėtus interesus;

8.15. teikti specialisto išvadą, konsultuoti ikiteisminio tyrimo pareigūną, teisėją ar teismą, administracinio teisės pažeidimo bylą nagrinėjančią instituciją (pareigūną), kad teisėjo ar teismo nutartyje dėl ekspertizės skyrimo būtų teisingai suformuluoti klausimai ekspertui ir pateikta medžiaga, kurios reikia jiems spręsti;

8.16. gauti įstatymų numatytais atvejais išlaidų, susijusių su procesinių veiksmų atlikimu, atlyginimą.

9. Ekspertas neturi teisės:

9.1. savarankiškai rinkti ar imti medžiagą, reikalingą ekspertizei, bet nepateiktą jam įstatymų nustatyta tvarka;

9.2. naudotis baudžiamosios, civilinės ar administracinės bylos, kurioje atliekama ekspertizė, medžiaga ne tarnybinėse patalpose;

9.3. savarankiškai kviestis kitus asmenis dalyvauti atliekant jam pavestą ekspertizę ir perduoti ją kitiems, neįtrauktiems į komisiją, Tarnybos ekspertams;

9.4. teikti išvadas ne savo kompetencijos klausimais;

9.5. verstis privačia teismo eksperto veikla, sutartiniais pagrindais konsultuoti proceso šalis ir teikti išvadas joms iškilusiais klausimais, reikalaujančiais specialių žinių;

9.6. atlikti ekspertizę institucijos ar pareigūno, neturinčio teisės ją skirti, pavedimu.

10. Atlikdamas teismo ekspertizę, ekspertas turi būti nepriklausomas. Savo išvadas jis teikia remdamasis tik specialiomis žiniomis ir atliktų tyrimų rezultatais.

11. Valstybės valdžios, valdymo ir teisėsaugos institucijoms, Seimo nariams ir kitiems pareigūnams, politinėms partijoms, politinėms ir visuomeninėms organizacijoms ar kitiems asmenims kištis į eksperto darbą, susijusį su teismo ekspertizės atlikimu, draudžiama. Tai užtraukia įstatymų numatytą atsakomybę.

12. Ekspertas, prisiekęs įrašant jį į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą, atleidžiamas nuo priesaikos teisme ir laikomas įspėtu dėl atsakomybės už melagingos išvados ir paaiškinimų davimą.

VI. PAVALDUMAS IR ATSAKOMYBĖ

13. Ekspertas tiesiogiai pavaldus ekspertinio padalinio vadovui (skyriaus viršininkui).

14. Ekspertas atsako :

14.1. už ekspertinio tyrimo atlikimą, reglamentuojančių teisės aktų, pažeidimą ir nesažiningą, nekokybišką eksperto pareigų vykdymą, už kuriuos netaikoma baudžiamoji ar administracinė atsakomybė, ekspertui gali būti paskirta drausminė nuobauda;

14.2. už patikėtos informacijos saugojimą;

14.3. už teisingą, kvalifikuotą interesantų konsultavimą;

14.4. už nurodytų pareigų ir funkcijų nevykdymą ar netinkamą vykdymą;

15. Dėl eksperto padaryto Teismo ekspertų profesinės etikos kodekso pažeidimo Teismo ekspertų veiklos koordinavimo taryba gali priimti vieną iš Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo 4¹ straipsnio 4 dalyje numatytų sprendimų.

Susipažinau ir sutinku:

_____
(vardas, pavardė)

_____
(parašas)

_____
(data)